

A la imatge, Fanny Guerrero bufa perquè surtin bombolles d'aigua i sabó. Al seu costat, les mans de Pilar Gimeno estiren les cordes d'una titella, un conill que es menja les bolles.

Als passadissos de l'hospital, les bombolles van plenes de rialles

La Sonrisa Médica té un grup de 15 pallassos professionals, els quals realitzen visites per alegrar els nins i nines ingressats a l'Hospital de Manacor, Son Dureta i Son Llätzer

Solidaris

PALMA De totes les històries, la de La Sonrisa Médica és, per ventura, la més trista imaginada.

Una nina mallorquina, l'any 1994, es posà greument malalta. Els seus pares, desesperats, viatjaren fins a París per ingressar l'infant a un hospital especialitzat de la capital francesa.

Hi està una temporada, al decurs de la qual rebé la visita d'una parella de clowns. Eren voluntaris de Le Rire Medecin i va ser tan agradable la visita per la nina, que digué als seus pares: "Passi el que passi, vull que hi hagin pallassos d'aquests fins al final".

Ella morí, però no ho féu el seu desig. Ella no és viva, però els seus pares impulsaren el que avui es coneix com La Sonrisa Médica, que rep el nom de la seva traducció directa del francès (Le Rire Medicin). I tot que els anys passen, i ha plogut, molt, des de 1994, els pallassos de l'organització no tan sols encara

trepitgen els hospitals de Mallorca, sinó que,

“

De vegades cal animar els familiars, perquè ells sí són conscients de la malaltia del nin”

LEONOR BORDA
Directora artística

Adaptam les actuacions a la situació del nin: màgia, malabars, mim, teatre, cantar, ballar...”

PILAR GIMENO
Pallassa de La Sonrisa Médica

a més a més, s'han professionalitzat.

“Al principi”, explica Leonor Bordas, pallassa des de 1997, “arribaven al col·lectiu i l'endemà ja anaven als hospitals”. Ara, però, han de fer un curs de preparació d'un any. I és que segons Bordas, la feina del clown d'hospital és molt dura i complexa”. No debades, treballar cada dia amb nins i nines malaltes és bastant dur des del punt de vista emocional. S'han de conèixer els noms de les malalties i

com condicionen al caràcter del pacient. Per això, fan feina en parelles, realitzant visites a Son Llätzer, a Son Dureta i l'Hospital de Manacor.

Ah! I tothom és susceptible de rebre la seva visita, i no tan sols els petits. “Molts ancians, per exemple, també demanen a crits una mica d'atenció”. Unes bombolles d'aigua, que amb els seus colors neutralitzen els tons grisos de l'hospital. A ballar un tango de Matxin amb una padrina, que alegren tant els ballarins com el públic.

També fan gràcies amb el personal sanitari. Ells també, idò, han d'alliberar la tensió i estrès d'una feina que conviu amb la mort. Però allò important és, de vegades, animar la família. “Quan els pacients són menuts, molt petits, no són conscients de què els passa”. El pes de la malaltia, idò, la duen -en silenci?- els pares i mares.

Darrere tots ells, però, es troben els nins. Els més petits, de vegades, agafen por en veure els pallassos, “tot i que estam aconseguint desvincular la nostra imatge al tenebrós clown del McDonalds”.

Divertir els adolescents, enmig d'una edat complicada a la qual un ja se sent gran, també podria semblar complicada. Els de Sonrisa Médica, tanmateix, cerquen escaletes, maneres d'entrar-los. “La màgia, ballar rap i les malabars els enganxa més que una cançó de bressol”, justifica Leonor.

Tot és lícit si l'objectiu és fer riure. •

Text:
Ander Zurimendi
Fotos:
Cristian Castro

MANCA DE FINANÇAMENT

Amb més doblers, més pallassos

PALMA La Sonrisa Médica ha de menester doblers per poder pagar els seus pallassos professionals. El Govern balear aporta uns diners i els hospitals als quals treballen també assumeixen una petita càrrega de finançament. També hi ha socis particulars (971 28 41 06). Molts, per cert, són familiars de nins que, en un moment donat, reberen la vista dels clowns. Per acabar, algunes empreses mallorquines també hi col·laboren.

Ara bé: Aquests ingressos donen per visitar tres hospitals a la setmana, tan sols una o dues voltes cadascun. "Si ens donàssim més subvenció, podríem realitzar més visites". L'equació matemàtica és evident. Amb més doblers, més gran serà la flota de pallassos. I per tant, més nins i nines seran atesos per aquest esquadró del somriure. "La gent agraeix que un grup de pallassos apareguin, i per tant, s'hi hauria de col·laborar més".

Si és possible, amb un somriure

MIQUEL À. MARIA
miquelmaria@gmail.com

Metge de família, inventor, pilot d'ala delta, patró de vela, músic, comunicador, pare... tot això va ser i va fer Carlos Cristos, un gallec establert a Mallor-

ca que va deixar aquest món dia 26 d'abril d'enguany, després d'anys de patir una malaltia física degenerativa coneguda com atròfia sistèmica múltiple. La seva experiència, tanmateix, quedarà per sempre entre nosaltres gràcies a l'extraordinària pel·lícula documental *Las alas de la vida*, dirigida pel seu amic Antoni Canet. A través d'aquest film, rodat amb una sensibilitat exquisida, pots seguir de molt a prop el procés físic, anímic, familiar i social de Carlos. Si encara no l'heu vista, no us la perdeu.

Amb *Las alas de la vida* aprens

moltes coses, no n'hi ha dubte. I això és així, justament, perquè la pel·lícula no pretén ensenyar-te res: no et vol donar cap lliçó, no et vol conduir, sols acompanyar. Simplement et posa -t'exposa- davant la vida i la mort amb una naturalitat absoluta. Sense afectació, sense impostació. I al final de la pel·lícula, un petit miracle: et sents estranyament bé, relaxat, serè. Impossible no fer-te còmplice d'allò que hi diu el mateix Carlos: sí, val la pena viure mirant el dolor i la mort de cara, amb serenitat i, si és possible, amb un somriure.

La Sonrisa Médica, darrere els nassos vermells

Als pallassos se'ls exigeix que sempre estiguin feliços i facin riure, però al cap i a la fi són simples persones

PALMA Atesa la greu situació d'alguns malalts, hi ha moments en què les rialles no hi caben. A tota la resta, però, s'ha d'animar. Ni que sigui per tres minuts.

Són les vuit del dematí i Pilar Gimeno i Fanny Guerrero travessen les portes de l'hospital Son Llàtzer. Entren a una petita sala on es maquillen, lleugerament, i es vesteixen amb un vestit colorit. Pilar i Fanny sortiran d'aquella sala -una hora després-, tornades en la Zeladora Caragola i la Infermera Felipa.

Cadascun dels 15 pallassos professionals que formen La Sonrisa Médica tenen el seu propi personatge. "Són moltes les raons per les quals ajuda", explica. Per exemple, recrea un *alter ego* que tan sols viu dins un hospital. "És clau que els clowns no s'enduguin els maldecaps de la feina a casa, perquè allò que veiem a l'àmbit sanitari és dur".

A les nou comencen les visites. Durant les properes quatre hores, atendran d'entre 40 i 70 nins, depenent del dia. Primera tasca: Intercanviar informació amb les infermeres. "Ens expliquen quina malaltia pateix cada nin, i com es troba anímicament aquell dia", diu Leonor, que es caracteritza com Doctora Loli Tirita.

La importància d'adaptar els re-

La Zeladora Caragola i la Infermera Felipa realitzen un joc de màgia a un dels pacients i al seu pare.

cursos artístics a cada pacient és capdal. Tot i el component grotesc. Si a un infant li acaben d'amputar un mà, per exemple, no convé fer un joc de malabars. Si un

pacient pateix *trigomegacede*, no té percepció sensorial. Si és sord, no cal la música. O si està traccionat, el nin no es pot moure; els pallassos, idò, han d'evitar realitzar

accions que el temptin a moure's. Arriben a l'habitació de M. Amb sols dos anys, ja està ingressat. Té por de la mirada, en veure la Zeladora Caragola i la Infermera Felipa

de sobte. Però amb una cançó els agafarà confiança, i amb la segona, ja riurà. Tot i la desconeixença general, són molts els nins que estan ingressats durant molt de temps a l'hospital.

Així, no sobta que les voluntàries de Sonrisa Médica, en visitar-los sovint, comencin a estimar-los especialment. "Per això, s'ha d'anar en compte de no quedar-se pillats amb els nins". Perquè el pallasso pot assumir una pèrdua com a pròpia. És difícil, però, que la barrera personal del clown no sigui travessada. Com que el col·lectiu ja havia previst dificultats en l'àmbit emocional, disposen dels serveis d'un psicòleg.

I també s'autoobliguen a no visitar més de dos hospitals a la setmana. "Ens hem d'oxigenar", diu Leonor Borda. I és que, qui pot jugar, dia rere dia, el paper del simpàtic? Del sempre optimista? De mantenir en tot moment el bon humor quan la tragèdia és de front?

Però no tan sols és dur. "També és infinitament gratificant", coincideixen la parella de clowns. A les 13 hores tornen a canviar-se, i comenten amb les infermeres com han anat les visites.

Darrere el nas vermell, "una màscara que ens protegeix", s'amaga un somriure contagiós.

Els detalls

Dones àrabs

Els pallassos del col·lectiu s'han trobat que, alguna vegada, la mare de l'infant era de procedència àrab i, en no entendre el castellà, no sabia què passava al seu fill. Però una de les voluntàries sí parla àrab.

La família clown

Enfermero aspirino, Doctore Roccotorrino Maccarroni, Aïnestesia Camilla, Profesor Tomasín Sin.tesis, supervisora Botiquina, doctor Nielo, Quim Trivolta, radiòleg Pep, Capità Neutró i Pakita Plaqueta.

El 'show'

Cada persona està especialitzada en un parell d'àrees. Jocs de màgia, malabars, fer el mim, ballar, les cançons de bressol, rapejar, improvisar un teatre, manejar les tittelles... Tot s'hi val.

Vols formar-ne part?

La Sonrisa Médica és un col·lectiu estricte a l'hora d'admetre artistes. S'ha de mantenir una altra dedicació paral·lela, no pot ser la primera feina de pallasso, i s'ha de superar un curs de formació d'un any.